

มองความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์ออตโตมานและราชวงศ์หมิงผ่านบันทึกโบราณ

“หมิงสีลู่”

Examining the Relationship Between the Ottoman Empire and the Ming Dynasty Through the Ancient Record "Ming Shilu"

ธนโชติ ประหยัดทรัพย์¹ และอับดุลรอญิง สือแต²

Thanachot Prahyadsap¹ and Abdulroning Suetair²

¹นิสิตปริญญาเอก (สาขาอิสลามศึกษาและมุสลิมศึกษา) คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹Doctoral student (Islamic and Muslim Studies) Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani campus.

²Assistant Professor Ph.D. (Middle East Studies), Lecture Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkhla University, Pattani Campus

Email: thanachot.khok@gmail.com

Received 15 December, 2024

Revised 1 April, 2025

Accepted 17 June, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมันและราชวงศ์หมิงผ่านการวิเคราะห์เอกสารโบราณ หมิงสีลู่ โดยมุ่งเน้นการสำรวจการรับรู้ของราชวงศ์หมิงต่อจักรวรรดิออตโตมันในฐานะตัวแทนของโลกอิสลาม ผลการศึกษาพบว่า หมิงสีลู่ บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับจักรวรรดิออตโตมันตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 ถึง 16 โดยใช้ชื่อเรียกจักรวรรดิออตโตมันถึง 5 ชื่อ ได้แก่ กู๋หมี่, หรง, หรงตี้, หรงตี้เมียน, และโหรหมี่ พร้อมทั้งบันทึกพระนามของสุลต่านออตโตมันสองพระองค์ คือ สุลต่านมูรอตที่ 2 และสุลต่านสุลัยมานที่ 1 การศึกษานี้ยังพบความคลุมเครือในด้านการใช้คำศัพท์ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้และมุมมองที่แตกต่างของราชสำนักหมิงต่อจักรวรรดิออตโตมัน นอกจากนี้ยังใช้เอกสารเสริมจากแหล่งอิสลามศึกษาและแผนที่โบราณ เช่น เมิ่งกู๋ ซานซุ่ย ตี้ทู และ ซิหยวี ทุตี้ เหรินอู่ เพื่ออธิบายความคลุมเครือและความแตกต่างในการบันทึกข้อมูลดังกล่าว ผลการศึกษานี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนและจักรวรรดิออตโตมันในบริบทของการทูต การค้า และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม พร้อมทั้งเน้นย้ำบทบาทสำคัญของเอกสารราชการจีนในการบันทึกความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและมหาอำนาจในยุคโบราณ

คำสำคัญ: หมิงสีลู่ จักรวรรดิออตโตมัน และราชวงศ์หมิง

Abstract

This article studies the historical relationship between the Ottoman Empire and the Ming Dynasty through the analysis of ancient documents, particularly Ming Shilu, with a focus on exploring the Ming Dynasty's perception of the Ottoman Empire as the representative of the Islamic world. The study finds that Ming Shilu recorded information about the Ottoman Empire from the 14th to the 16th centuries, using five different names for the empire: Lù mí, Róng, Róngdì, Róngdìmián, and Rou-mi. It also recorded the names of two Ottoman sultans: Sultan Murad II and Sultan Suleiman I. The study further identifies ambiguities in the use of terminology, reflecting the differing perceptions and views of the Ming court toward the Ottoman Empire. Additionally, Islamic sources and ancient maps, such as the Menggu Shanshui Dìtú and the Xiyù Tudì Rénwùtú, are used to clarify the ambiguities and discrepancies in the recorded data. The findings enhance the understanding of the relationship between China and the Ottoman Empire in terms of diplomacy, trade, and cultural exchange, while also emphasizing the important role of Chinese government documents in recording the relationships between states and global powers in the ancient world.

Keywords: Ming Shilu, Ottoman Empire, Ming Dynasty.

บทนำ

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐอิสลามและรัฐจีนเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 7-8 ตามที่ปรากฏในพงศาวดารมิน ชู (閩書) ซึ่งบันทึกการที่ศาสนทูตมุฮัมมัดส่งสาวก 4 คนมาเผยแผ่ศาสนาอิสลามในจีน โดยระบุว่า:

"默德那國有嗎喊叭德聖人，生隋開皇元年...門徒有大賢四人，唐武德中來朝，遂傳教中國。一賢傳教廣州，二賢傳教楊州，三賢四賢傳教泉州，卒葬此山[靈山]"

"รัฐมาคินะฮ์มีนักบุญมะฮัมมัด (ศาสนทูตมุฮัมมัด) เกิดในปีแรกของชุย ไคฮวง (ประมาณ ค.ศ. 581) เขามีสาวกสี่คนที่มายังจีนในฐานะมิชชันนารีในรัชสมัยจักรพรรดิถังเกาจู่ (ประมาณ ค.ศ. 618-626) คนหนึ่งไปที่กวางโจว อีกคนไปที่หยางโจว และสองคนไปที่ฉวนโจว ถูกฝังที่ภูเขาถูกนี (หลิงซาน)" (Chen, 2015: 15)

ในช่วงเวลาที่ศาสนทูตมุฮัมมัดก่อตั้งรัฐอิสลามที่นครมาดีนะฮ์ในประมาณ ค.ศ. 622 ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงเวลาที่บันทึกในพงสาวดารมิน ชู การใช้คำเรียกรัฐอิสลามในบันทึกนั้นมีความใกล้เคียงทั้งในแง่ภูมิศาสตร์และองค์กษัตริย์ นอกจากนี้ในบันทึก เจียว ทัง ชู (舊唐書) ยังกล่าวถึงองค์กษัตริย์ของอิสลามโดยใช้คำว่า ฮวน หมี่ โมะ โมะ หมี่ (倣密莫末膩) (Hu, 2008: 22) ซึ่งถอดเสียงมาจากภาษาอาหรับคำว่า อามีรุลมุมนีน (أمير المؤمنين) แปลว่า "ผู้นำของมวลมุสลิม" คำนี้ใช้เรียกองค์กษัตริย์มุสลิมตั้งแต่ยุคของท่านอุมัร อิบน์ คอตฏอบ (Umar ibn al-Khattab 634–644) เป็นต้นมา ดังนั้นบันทึกทั้งสองชิ้นนี้จึงเป็นตัวอย่างสำคัญที่สะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐอิสลามและจีน

การรุกรานของจักรวรรดิมองโกลเข้าสู่ภูมิภาคตะวันตกของจีนในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 13 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในมิติประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างอิสลามกับจีน จากเดิมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐจีนกับโลกอิสลามภายนอก เปลี่ยนสู่รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐจีนกับชุมชนมุสลิมภายในประเทศ เนื่องจากมุสลิมในเอเชียกลางและเอเชียตะวันตกถูกบังคับให้เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรมองโกลและมีบทบาทสำคัญในการพิชิตดินแดนจีนของราชวงศ์ซ่งใต้ (Southern Song dynasty 1127–1279) ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้มีมุสลิมอพยพเข้ามายังจีนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ การค้าระหว่างราชวงศ์หยวน (Yuan dynasty 1271–1368) และรัฐในเอเชียอื่นๆ ยังทำให้มีกลุ่มพ่อค้ามุสลิมจำนวนมากเข้ามาทำธุรกิจการเงินและตั้งถิ่นฐานในเมืองใหญ่และพื้นที่ชายฝั่งทะเล ดังนั้นในยุคสมัยของราชวงศ์หยวน จึงพบว่ามีชาวฮุย (Hui 回) กระจายอยู่ทั่วทั้งอาณาเขตจีน ต่อมาในรัชสมัยของราชวงศ์หมิง (Ming dynasty 1368–1644) รัฐได้ออกกฎหมายพิเศษสำหรับมุสลิม แม้ว่ามุสลิมจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐ แต่ก็มิใช่ขบถการกลืนกลายทางชาติพันธุ์ โดยในประมวลกฎหมายราชวงศ์หมิง (大明律) ระบุว่า ชาวมองโกลหรือเซมู (Semu, 色目人) สามารถแต่งงานกับชาวจีนได้เท่านั้น และไม่อนุญาตให้แต่งงานกันระหว่างพวกเขา (Liu 1998, 65) นอกจากนี้ นโยบายทางเศรษฐกิจยังจำกัดพื้นที่ของชาวฮุย ทำให้พวกเขาไม่สามารถค้าขายในต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างชาวมุสลิมจีนกับโลกมุสลิมอื่นๆ ก็ถูกตัดขาดตามไปด้วย (Wei Wang, 2022)

แม้ว่าในบทความหลายฉบับจะมีการศึกษาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิสลามและราชวงศ์หมิง เช่น งานของ Xu Yin Liu ในบทความ Migration of Yunnan People into Myanmar from Ancient Times to the 19th Century, Mirroring Timurid Central Asia in Maps: Some Remarks on Knowledge of Central Asia in Ming Geographical Documents และงานของ Wei Wang ในบทความ The Evolution of Chinese Muslim's Classical Learning and Schools in the Ming and Qing Dynasties ซึ่งเน้นการศึกษาการปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะวิกฤติระหว่างอิสลามและจีน ทั้งในระดับชุมชนและรัฐ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นที่เกิดความขัดแย้งกับราชวงศ์หมิง อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิสลามและจีน ยังไม่มีการกล่าวถึงบทบาทของจักรวรรดิออตโตมาน ซึ่งถือเป็น

ประมุขของโลกมุสลิม โดยเฉพาะในบันทึก หมิงสี่อู่ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญและสมบูรณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมาน ซึ่งเป็นผู้นำของโลกมุสลิม กับราชวงศ์หมิงยังคงมีอยู่ในจำนวนที่จำกัด นอกจากนี้ผู้เขียนยังเห็นว่า การอธิบายจักรวรรดิออตโตมานผ่านบันทึก หมิงสี่อู่ ควรจะใช้เอกสารอิสลามศึกษาในการเสริมความถูกต้องและเชื่อมโยงระหว่างสองวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน การศึกษาในเชิงนี้จะทำให้สามารถเข้าใจภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมานกับจีนได้ดีมากยิ่งขึ้น ดังนั้นบทความฉบับนี้จึงจะนำเสนอความสำคัญของจักรวรรดิออตโตมานต่อโลกมุสลิม พร้อมทั้งให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อความในบันทึก หมิงสี่อู่ ที่กล่าวถึงจักรวรรดิออตโตมาน โดยจะใช้เอกสารจากอิสลามศึกษาและแผนที่ที่บันทึกขึ้นในช่วงราชวงศ์หมิง เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์และการเชื่อมโยงระหว่างประวัติศาสตร์ของสองอารยธรรมนี้

1. ความสำคัญของจักรวรรดิออตโตมานต่อโลกมุสลิม

คำว่า “ออตโตมาน” (Ottoman) มาจากคำในภาษาอาหรับ “อุษมานียะฮ์” (العثمانية) ซึ่งได้ชื่อมาจากอุษมาน บุตรของเออร์ตุกรุล (Uthman Ibn Ertugrul 1280–1299) ผู้ก่อตั้งจักรวรรดิออตโตมาน โดยบิดาของเขาคือเออร์ตุกรุล (Ertugrul) ผู้นำจากจากชนเผ่าคายี (Kayi) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 24 สาขาหลักของกลุ่มชนออกุซ (Oghuz) โดยอยู่ภายใต้การปกครองของสาขาจินิก (Qiniq) ซึ่งเป็นตระกูลผู้ปกครองจักรวรรดิเซลจุกแห่งรัม (Sultanate of Rûm, ค.ศ. 1077–1308) ถิ่นฐานดั้งเดิมของชนเผ่าคายีตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียกลาง ก่อนจะมีการอพยพครั้งใหญ่เข้าสู่อนาโตเลียในช่วงศตวรรษที่ 13 โดยได้ตั้งถิ่นฐานบริเวณชายแดนระหว่างจักรวรรดิไบแซนไทน์กับรัฐสุลต่านเซลจุกแห่งรัม พื้นที่ยุทธศาสตร์บริเวณนี้ต่อมากลายเป็นฐานอำนาจสำคัญที่นำไปสู่การสถาปนาจักรวรรดิออตโตมานในเวลาต่อมา (Taqoush, 1995: 20-23)

เออร์ตุกรุล บุตรสุลัยมาน ชาห์ (Ertugrul Ibn Sulaiman Shah d. 1280) มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการเปลี่ยนผ่านของกลุ่มชนเติร์กจากสังคมเร่ร่อนสู่การตั้งถิ่นฐานถาวรในอนาโตเลีย โดยทรงดำเนินยุทธศาสตร์ทางการเมืองเพื่อรวบรวมกลุ่มชนเติร์กที่กระจายตัวและสร้างโครงสร้างการปกครองแบบรัฐ (state formation) ซึ่งอุษมานบุตรชายได้พัฒนาต่อจนสถาปนาจักรวรรดิออตโตมาน ความสำเร็จนี้เกิดจากการบริหารจัดการความหลากหลายทางชาติพันธุ์และอุดมการณ์ในบริบททางการเมืองที่ซับซ้อนของอนาโตเลีย ตลอดจนการฉกฉวยโอกาสจากภาวะถดถอยของรัฐสุลต่านเซลจุกแห่งรัม (Sultanate of Rûm) สะท้อนให้เห็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางประวัติศาสตร์จากระบบชนเผ่า (tribal confederation) สู่การก่อตัวของรัฐ (state-building) ในโลกอิสลามยุคกลาง

นโยบายทางการเมืองของออตโตมานเน้นการหลีกเลี่ยงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนต่างศาสนาในดินแดนที่พวกเขาเข้าปกครอง ฮาลิล อินัลจิก (Halil İnalcık) นักประวัติศาสตร์ชาวตุรกี ระบุว่า เมื่อจักรวรรดิออตโตมานเข้าควบคุมพื้นที่ใด พวกเขาจะมอบสนธิสัญญาที่เรียกว่า อะมานนามา (أمان نامه) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องเกียรติและเสรีภาพในการนับถือศาสนาของประชาชนในพื้นที่นั้น นโยบายดังกล่าวกลายเป็นรากฐานสำคัญในด้านการเมืองและกฎหมายของจักรวรรดิออตโตมาน (Aydin, 1999: 12-15)

การขึ้นสู่สถานะผู้นำสูงสุดของโลกมุสลิมในระบอบการเมืองอิสลาม หรือที่เรียกว่า คิลาฟะฮ์ (خليفة) เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 15 อย่างไรก็ตาม ยังคงมีการถกเถียงเกี่ยวกับช่วงเวลาและเหตุปัจจัยที่ทำให้จักรวรรดิออตโตมานได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำโลกมุสลิมแทนราชวงศ์อับบาซิด (Abbasid Caliphate, ค.ศ. 750–1258) ในมุมมองของผู้เขียน การเปลี่ยนผ่านนี้เริ่มต้นจากเหตุการณ์สำคัญสองประการ ได้แก่ ประการแรก คือการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลในรัชสมัยสุลต่านมูห์หมัดที่ 2 (Mehmed II, ค.ศ. 1444–1446 และ 1451–1481) ซึ่งถือเป็นการบรรลุคำทำนายของท่านศาสดามูห์หมัด ประการที่สอง การครอบครองนครมักกะฮ์และนครมาดีนะฮ์ ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิมในรัชสมัยสุลต่านซาลิมที่ 1 (Selim I, ค.ศ. 1512–1520) สองเหตุการณ์นี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสถานะและความชอบธรรมของจักรวรรดิออตโตมานในฐานะผู้ปกครองสูงสุดของโลกมุสลิม

ดังนั้น จักรวรรดิออตโตมานไม่ได้เป็นเพียงผู้ปกครองของชนชาติเติร์กหรือผู้มีอำนาจเหนือดินแดนอานาโตเลียเท่านั้น แต่สำหรับโลกมุสลิม จักรวรรดิออตโตมานถือเป็นผู้นำที่สืบทอดความชอบธรรมต่อเนื่องจากคิลาฟะฮ์ยุคแรก ได้แก่ คิลาฟะฮ์อรระษิดูน (Rashidun Caliphate, ค.ศ. 632–661) อุมัยยัด (Umayyad Caliphate, ค.ศ. 661–750) และอับบาซิด (Abbasid Caliphate, ค.ศ. 750–1258) พวกเขามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเมืองและจิตวิญญาณของสังคมมุสลิมทั่วโลก

2. องค์สุลต่านแห่งจักรวรรดิออตโตมานในบันทึกหมิงสี่คู่

การพิจารณาอริปไตยและช่วงเวลาของการปฏิสัมพันธ์ทางการทูตของจักรวรรดิออตโตมานจำเป็นต้องศึกษาประวัติศาสตร์ในแต่ละรัชสมัยอย่างละเอียด ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลจาก หมิงสี่คู่ (Ming Shi-lu) ซึ่งมีการบันทึกที่ค่อนข้างสมบูรณ์ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับพระนามของสุลต่านออตโตมาน หนึ่งในตัวอย่างที่ปรากฏคือ

2.1 องค์สุลต่านเจเลปีหวัง (扯列必王) หรือซู่หลู่ เจียนเจ้อเหลี่ยปี้หวาง (速魯擅扯列必王)

วันอู่อิ่น (戊寅) เดือนที่ห้า ปีที่เก้า แห่งรัชศกเจิ้งถ่ง (วันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1444) เจเลปีหวัง (扯列必王) ได้ส่งราชทูตชื่อว่า ซาลีเหมียนลี่ (沙力免

力) มายังราชสำนัก โดยถวายม้า อูฐ และสินค้าท้องถิ่นเป็นของกำนัล (Ming Shi-lu Yingzong shilu, บรรพ 112, หน้า 2263)

คำว่า เฉลบี (扯列必) มีรากศัพท์มาจากภาษาอาหรับคำว่า จาลาบิ (جلبي) ซึ่งชาวเติร์กออกเสียงว่า ชเลบี (شلبی) มีความหมายว่า "ผู้สูงศักดิ์" คำนี้เป็นสมญานามที่มอบให้แก่โอรสของสุลต่านบาเยซิดที่ 1 (Bayezid I, ค.ศ. 1389–1402) โดยเฉพาะโอรสองค์ที่สี่ นามว่ามุห์หมัด ซึ่งต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสุลต่านแห่งจักรวรรดิออตโตมาน หลังจากพระบิดาถูกจับเป็นเชลยโดยอามีร์ตัมูร์ (Amir Timur, ค.ศ. 1370–1405) ในสงครามอังการา (Battle of Ankara) เมื่อค.ศ. 1402 ทั้งนี้ การใช้คำว่า ชเลบีเป็นครั้งแรกนั้นปรากฏในฐานะสมญานามของสุลต่านมุห์หมัดที่ 1 (Mehmed I, ค.ศ. 1386–1421) (Akgündüz and Öztürk, 2008: 102)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากปีที่บันทึกใน หมิงสี่ลู่ ซึ่งระบุว่า “วันอุ๋น เดือนที่ห้า ปีที่เก้าแห่งรัชศกเจิ้งถ่ง” ซึ่งตรงกับวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1444 จะพบว่าข้อมูลดังกล่าวถูกบันทึกขึ้นเกือบ 20 ปีหลังจากการครองราชย์ของสุลต่านมุห์หมัดที่ 1 สิ้นสุดลง ในช่วงรัชสมัยของพระองค์ พระราชกรณียกิจส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูจักรวรรดิออตโตมานจากปัญหาภายใน อันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มรัชทายาท โดยเฉพาะในช่วงปลายรัชสมัยที่ต้องเผชิญกับสงครามแย่งชิงอำนาจกับพระเจ้าเมสุตา มุสฏอฟา ชเลบี (Mustafa Çelebi, d. 1422)

ผู้เขียนมีความเห็นว่า สุลหุซัน เฉลบีหวัง หรือสุลต่านชเลบี ในบันทึกของ หมิงสี่ลู่ น่าจะหมายถึงสุลต่านมูรอตที่ 2 (Murad II, ค.ศ. 1421–1444 และ 1446–1451) ซึ่งในปี ค.ศ. 1444 เป็นปีที่อยู่ในรัชสมัยของพระองค์ นอกจากนี้ ตามที่ ฮาลิล อินัลจิก (Halil İnalcık 1973: 21-22) นักประวัติศาสตร์ชาวตุรกีได้กล่าวไว้ รัชสมัยของสุลต่านมูรอตที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจและการค้าของจักรวรรดิออตโตมานเจริญรุ่งเรือง โดยการขยายตัวของการค้ากับดินแดนต่างๆ ทำให้จักรวรรดิออตโตมานมีสถานะทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและร่ำรวย ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการที่จักรวรรดิออตโตมานสามารถสร้างอาณาจักรขึ้นมาแทนที่จักรวรรดิไบเซนไทน์

2.2 องค์สุลต่านสุไหลมัน (速來蠻) และมุซาเฟอร์ (母沙法兒)

(ก) วันเกิงอู่ (庚午) เดือนที่หก ปีที่แปดแห่งรัชศกเจิ้งจิ้ง (วันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ.1529) ราชทูตฮัวจื่อ ฮาจื่อ (火者哈只) และราชทูตคนอื่นๆ ที่กษัตริย์สุลัยมานแห่งมักกะฮ์ และซามาร์แคนด์ ได้ส่งมายังราชสำนัก ได้ถวายของกำนัลด้วย

กับม้าและสินค้าท้องถิ่น พวกเขาได้รับการต้อนรับตามธรรมเนียม (Ming Shi-lu Shizong shilu, บรรพ 102, หน้า 2402)

(ข) วันเหรินเฉิน (壬辰) เดือนที่เจ็ด ปีที่ยี่สิบเจ็ดแห่งรัชศกเจียจิ้ง (วันที่ 22 สิงหาคม 1548) สุลต่านมุซาเฟอร์ หวัง (母沙法兒王) กษัตริย์แห่งอาณาจักรทั้งห้า ได้แก่ ทูร์ฟาน ซามาร์แคนด์ มัคกะฮ์ รุม และฮามิ ส่งราชทูตมายังราชสำนักและถวายของกำนัลด้วยกับม้าและสินค้าท้องถิ่น พวกเขาได้รับการต้อนรับตามธรรมเนียม (Ming Shi-lu Shizong shilu, บรรพ 338, หน้า 6175)

(ค) วันตงโถ่ว (丁丑) เดือนที่สาม ปีที่สามสิบแปดแห่งรัชศกเจียจิ้ง (วันที่ 12 เมษายน ค.ศ. 1559) สุลต่านมุซาเฟอร์ (沙母咱法兒) กษัตริย์อนารยชนแห่งทูร์ฟาน มัคกะฮ์ ซามาร์แคนด์ รุม และฮามิ ส่งราชทูตมายังราชสำนักและถวายของกำนัลด้วยกับม้า อูฐ และสินค้าท้องถิ่น พวกเขาได้รับการต้อนรับตามธรรมเนียม (Ming Shi-lu Shizong shilu, บรรพ 470, หน้า 7896)

คำว่า สู่ไหลมัน (速來蠻) สามารถหมายถึง สุลต่านสุลัยมานที่ 1 (Suleiman I, 1520–1566) ซึ่งตามทัศนะของนักวิชาการอิสลาม ชื่อของพระองค์ต้องอ่านว่า สุลัยมาน มีต้นกำเนิดจากชื่อ สุลัยมาน หรือ โซโลมอน ผู้เป็นทั้งศาสนทูตและกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ในศาสนาเอกเทวนิยม ในมุมมองของชาวมุสลิม พระองค์จะถูกเรียกว่า สุลัยมาน อัลกอนูนีย์ (سليمان القانوني) หรือ "ผู้ตรากฎหมาย" เนื่องจากในรัชสมัยของพระองค์ พระองค์ได้รวบรวมกฎหมายที่ใช้บังคับทั้งในรัชสมัยของพระองค์เองและของสุลต่านก่อนหน้า (Akgündüz & Öztürk, 2008: 236-246)

ส่วนองค์สุลต่านมุซาฟาเออร์ (母沙法兒) ก็ยังคงหมายถึงองค์สุลต่านสุลัยมาน เพราะนอกจากจะอยู่ในช่วงรัชสมัยของพระองค์แล้ว คำว่า มุซาฟาเออร์ ตรงกับภาษาอาหรับคำว่า อัลมุซอฟฟัร (المظفر) มาจาก ตราพระปรมาภิไธยทูกรา (Tughra, طغرا) ของสุลต่านสุลัยมาน โดยมีข้อความเป็นอักษรอาหรับ อ่านว่า سُلَيْمَانُ شَاهُ بْنُ سَلِيمٍ شَاهُ خَانَ الْمُظْفَرِّ دَائِمًا (สุลัยมาน ชาห์ อิบน์ ซาลิม ชาห์ คอน อัลมุซอฟฟัร ดาอิมัน) แปลว่า ชาห์ สุลัยมาน บุตรแห่ง ชาห์ ซาลิม ข่าน ผู้ชนะตลอดกาล (Dina, Amani and Saad, 2022)



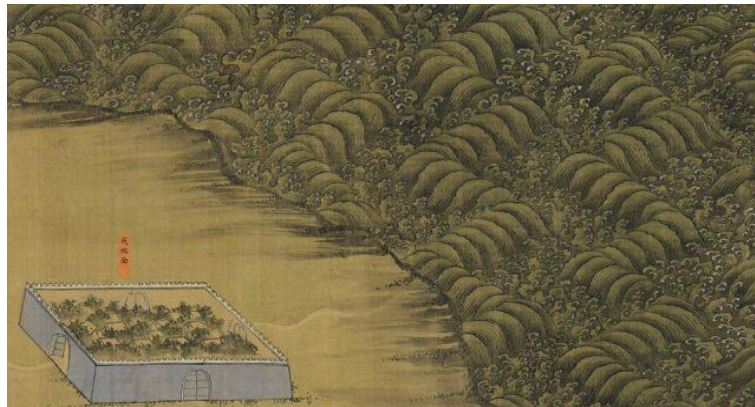
ตราพระปรมาภิไธยของสุลต่านสุลัยมาน (The Metropolitan, n.d.)

ในระหว่างรัชสมัยของสุลต่านสุลัยมานที่ 1 ระหว่างปี ค.ศ. 1534-1535 พระองค์ทรงเสด็จไปยังเอเชียกลางเพื่อปราบปรามกลุ่มกบฏที่เกิดขึ้น และได้พำนักอยู่ที่นครแบกแดด ซึ่งการดำเนินการครั้งนี้ทำให้จักรวรรดิออตโตมานสามารถฟื้นฟูอำนาจในดินแดนส่วนใหญ่ของเอเชียกลางได้อีกครั้ง ข้อมูลดังกล่าวปรากฏในพระราชสาส์นที่สุลต่านสุลัยมานทรงส่งไปยังพระเจ้าฟรานซิสที่ 1 ในปี ค.ศ. 1525 (Burak, 2015).

أنا سلطان السلاطين، وبرهان الخواقين، ومتوج الملوك، ظل الله في
الأرضين، سلطان البحار البيض والأسود والأحمر، ومالك بلاد
الأناضول والروملي وقرمان الروم، وولاية ذي القدرية، وديار بكر
وكرديستان وأذربيجان، ودمشق وحلب ومصر ومكة المكرمة
والمدينة المنورة والقدس الشريف، وجميع ديار العرب واليمن."

ข้าคือสุลต่านแห่งสุลต่านทั้งปวง หลัฐานแห่งผู้ปกครองทั้งมวล ผู้ทรงสวม
มงกุฎเหนือกษัตริย์ทั้งปวง เป็นร่มเงาของพระผู้เป็นเจ้าบนผืนพิภพ องค์
ผู้ปกครองทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลดำ และทะเลแดง แผ่นดินอนาโตเลีย รูเม
เลีย (ดินแดนไบแซนไทน์เดิม) เมืองการามาน¹แห่งรูม (อาณาเขตเซลจุก) ดินแดน
ซิลาดรียา² เมืองดัยร์บักร์ เคอร์ดิสถาน อาเซอร์ไบจาน ดามัสกัส อะเลปโป
อียิปต์ นครมักกะฮ์อันทรงเกียรติ นครมะดีนะฮ์อันสูงค่า และเยรูซาเล็มอัน
ศักดิ์สิทธิ์ พร้อมด้วยดินแดนอาหรับและเยเมนทั้งสิ้น (อ้างอิงจาก Berthier, 1995)

ดังนั้นจึงสังเกตได้ว่า บันทึกหมิงสื่อลู่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าและการจำแนกอาณาจักรต่าง ๆ ในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างจีนและดินแดนมุสลิม โดยในค.ศ. 1529 มีการใช้คำว่า กษัตริย์แห่งเทียนฟางกั๋ว (天方國) และซามาร์แคนด์ ก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นการกล่าวถึง "กษัตริย์แห่งอาณาจักรทั้งห้า" ในค.ศ. 1548 เป็นต้นมา ซึ่งประกอบด้วย ทูร์ฟาน มัคกะฮ์ ซามาร์แคนด์ รุม และฮามิ ทั้งนี้ บันทึกเกี่ยวกับดินแดนรุมในช่วงแรก (ค.ศ. 1423-1445) ใช้คำว่า โหรวหมี่ (肉迷) และถูกกล่าวถึง 8 ครั้ง ก่อนจะเปลี่ยนเป็น หรงตี้ (戎地) และ หรงตี้เมี่ยน (戎地面) ระหว่างปี ค.ศ. 1437-1459 และในปี ค.ศ. 1459 จึงเหลือเพียงคำว่า หรง (戎) (Duyvendak, 1949; Hucker, 1985) ข้อมูลนี้ยังเชื่อมโยงกับแผนที่ภูมิทัศน์มองโกเลียหรือ เมิ่งกู๋ ซานซุ่ย ดี้ทู่ (蒙古山水地圖) ซึ่งปรากฏดินแดนที่เรียกว่า "หรงตี้เมี่ยน" โดยแผนที่ดังกล่าวได้รับการจัดทำขึ้นหลัง ค.ศ. 1505 สอดคล้องกับการปรากฏของป้อมปราการบาดัคขาน (Badakhshan) (Nurlan, 2014) และข้อมูลนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความซับซ้อนในการจัดประเภทและการแสดงข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของโลกมุสลิมในเอกสารและแผนที่ของจีนยุคราชวงศ์หมิง



ดินแดนหรงตี้เมี่ยน ในแผนที่เมิ่งกู๋ ซานซุ่ย ดี้ทู่ (Shuge Digital Library, n.d.)

ต่อมาในแผนที่ซีหยวี ทูตี้ เหรินอู่ (西域土地人物圖) ที่เป็นแผนที่ของราชวงศ์หมิง โดยหวางเจิงจาง (黄盛璋) ได้ชี้ให้เห็นว่าแผนที่ฉบับนี้เสร็จสิ้นในปีที่ 22 ในรัชสมัยเจียจิ้ง ตรงกับ ค.ศ. 1542 (Cao Wanru 1995, 41) ทั้งนี้แผนที่ซีหยวี ทูตี้ เหรินอู่ ได้ระบุรายชื่อของพื้นที่ตั้งแต่มณฑลกานซูไปจนถึงเมืองสำคัญต่าง ๆ ทางตะวันตกของจักรวรรดิออตโตมาน ได้แก่ นครแบกแดด หรือ ปาเหอตันเจิง (把黑旦城) นครมาดินะฮ์ หรือเย่ตึ่น่าเจิง (也的納城) นครมัคกะฮ์ หรือเทียนฟางกั๋ว (天方國) อียิปต์ หรือมิเย่อลี่เจิง (迷儿力城) และนครอิสตันบูล หรือลู่หมี่ (魯迷) ดังนั้นเป็นที่แน่ชัดว่าก่อน ค.ศ. 1524 คำว่า หรงตี้เมี่ยน ปรากฏในแผนที่เมิ่งกู๋ ซานซุ่ย ดี้ทู่ ก่อนมาเปลี่ยนใช้คำว่า ลู่หมี่ (魯迷) ใน ค.ศ. 1524 จนถึงปลายราชวงศ์หมิง ค.ศ.1618 ดังที่ปรากฏในบันทึกหมิงสื่อลู่

บันทึกหมิงสื่อู่เกี่ยวกับจักรวรรดิออตโตมาน ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา จะยึดโยงกับภูมิศาสตร์ที่เรียกว่า รุม เป็นหลัก เนื่องจากจักรวรรดิออตโตมานตั้งอยู่ในสถานที่ที่ชาวมุสลิมเรียกว่า รุม الرُّوم (Al-Rum) ดังที่มีสาวกคนหนึ่งของท่านศาสนทูตมุหัมมัด ชื่อว่า ซุฮัย แห่ง อรรูมี (Suhayb Al-Rumi 586- 659) ซึ่งเขามาจากอาณาจักรไบเซนไทน์ หรือในคัมภีร์ของศาสนทูตมุหัมมัดที่นำเชื่อถือที่ระบุว่า كُنَّا مَعَ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ بِأَرْضِ الرُّومِ بِرُودِسْ หมายถึง พวกเราอยู่กับฟาฏอละฮ์ บุตรแห่งอูบัยด์ ณ เกาะโรดส์ ดินแดนแห่งรุม (Muslim, 1955: 2/666) ต่อมาในยุคสมัยของจักรวรรดิเติร์กเซลจุคก็ถูกเรียกว่า سَلْطَنَةُ سَلَاجِقَةِ الرُّومِ (Salatana Salajiqat Al-Rum) รัฐสุลต่านเซลจุคแห่งรุม กระทั่งจักรวรรดิออตโตมานถูกสถาปนาขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 13 มีการแยกส่วนกันระหว่างคำว่า อรรูม (الرُّوم) ซึ่งหมายถึง ดินแดนเดิมของจักรวรรดิเซลจุค และใช้คำว่า อรรูมลี (الروملي) หมายถึง ดินแดนของจักรวรรดิไบเซนไทน์ ดังที่ปรากฏในพระราชสาส์นขององค์สุลต่านสุลัยมานที่ 1 ในค.ศ. 1525 ที่ผู้เขียนได้นำเสนอไป

3. บันทึกหมิงสื่อู่เกี่ยวกับจักรวรรดิออตโตมานในระหว่างค.ศ. 1423-1445

ความสัมพันธ์ครั้งแรกระหว่างจักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิง เกิดขึ้นในรัชสมัยของจักรพรรดิหย่งเล่อ (Yongle Emperor 1402–1424) ตามบันทึกหมิงสื่อู่ คือวันซินโฮ่ย (辛酉) ของเดือนที่สอง ปีที่ 21 แห่งรัชศกหย่งเล่อ (ตรงกับวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ.1423) ทูตของพวกหุย หุย (回回) ชื่อฮาจืออาเฮย์มา (哈只阿黑麻) เป็นการทับศัพท์จากอาหรับคำว่า ฮัจญีอะหมัด (الحاج أحمد) จากโหรหมี (肉迷) เสด็จเข้าเฝ้าและถวายของกำนัลพื้นเมือง (Ming shi-lu Taizong shilu, บรรพ 256, หน้า 2369) และในส่วนอื่นที่ใช้คำว่า โหรหมี (肉迷) และภายใต้ทูตที่ชื่อ ฮาจืออาเฮย์มา ยังปรากฏในรัชสมัยจักรพรรดิหงซี (Hongxi Emperor 1424–1425) ที่ระบุว่า ในวันจีซื่อ (己巳) เดือนที่แปด ปีแรกของจักรพรรดิหงซี พวกหุย หุย ชื่อเจ๋อมาหลี่ดิง (者馬力丁) เป็นการทับศัพท์จากอาหรับคำว่า ญามาอุดดิน (جمال الدين) จากเมืองกุม หรือขุนเฉิง (坤城) ทูตชาวหุย หุย ชื่อฮาจืออาเฮย์มา จากโหรหมี และทูตหุย หุย ชื่อมาเฮย์มู่ (馬黑木) เป็นการทับศัพท์จากอาหรับคำว่า มะห์มูด (محمود) จากเมืองเคอร์มาน หรือ ฉีเอ้อหมาน (乞兒蠻) มาที่ราชสำนักเพื่อถวายม้าและของกำนัลพื้นเมือง (Ming shi-lu Xuanzong shilu, บรรพ 7, หน้า 184)

ตารางที่ 1 ส่วนหนึ่งจากบันทึกหมิงสี่อู่ที่ใช้คำว่า โหรวหมี่ (肉迷)

ชื่อเมือง	ราชทูต	ปี	หลักฐานจากหมิงสี่อู่
โหรวหมี่ (肉迷)	回回哈只阿黑麻 (หุยหุย ฮาจี้อาเฮยมา)	วันซินโห่่ว (辛酉) เดือนที่สอง ปีที่ 21 รัชศก หย่งเล่อ (21 มีนาคม 1423)	Taizong, บรรพ 256 หน้า 2369
โหรวหมี่ (肉迷)	回回哈只阿黑麻 (หุยหุย ฮาจี้อาเฮยมา)	วันจีฮื่อ (己巳) เดือนที่ แปด ปีที่หนึ่ง รัชศกหงซี (14 กันยายน 1425)	Xuanzong shilu, บรรพ 7, หน้า 184
โหรวหมี่ (肉迷)	回回哈只阿黑麻 (หุยหุย ฮาจี้อาเฮยมา)	วันเกิงเฉิน (庚辰) เดือน ที่แปด ปีที่หนึ่ง รัชศกหงซี (25 กันยายน 1425)	Xuanzong shilu, บรรพ 8, หน้า 205
โหรวหมี่ (肉迷)	回回火者乞 (หุยหุย ฮั่วเจ้อ จี้)	วันอู่ซัว (戊戌) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่สอง รัชศกเซวียน เต๋อ (5 กุมภาพันธ์ 1427)	Xuanzong shilu, บรรพ 24, หน้า 630
โหรวหมี่ (肉迷)	回回火者乞 (หุยหุย ฮั่วเจ้อ จี้)	วันตงฮื่อ (丁巳) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่สอง รัชศกเซวียน เต๋อ (24 กุมภาพันธ์ 1427)	Xuanzong shilu, บรรพ 24, หน้า 647
โหรวหมี่ดี (肉迷地)	哈只阿黑蠻 (ฮาจี้อาเฮิมาน)	วันจีฮั้ว (己亥) เดือนที่ เจ็ด ปีที่สอง รัชศกเซวียน เต๋อ (5 สิงหาคม 1427)	Xuanzong shilu, บรรพ 29, หน้า 763
โหรวหมี่ (肉迷)	哈只阿黑蠻 (ฮาจี้อาเฮิมาน)	วันก๊วยโล่ว (癸丑) เดือนที่ สอง ปีที่แปด รัชศกเซวียน เต๋อ (20 มีนาคม 1433)	Xuanzong shilu บรรพ 99, หน้า 2234
โหรวหมี่ (肉迷)	哈只阿黑蠻 (ฮาจี้อาเฮิมาน)	วันอู่ฮู่ (戊午) เดือนที่สี่ ปีที่สิบ รัชศกเจิ้งถ่ง (21 พฤษภาคม 1445)	Yingzong shilu, บ ร ร พ 128, หน้า 2556

จากตารางบันทึกหมิงสี่อู่ ความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิงในระหว่างค.ศ. 1423-1445 มีการติดต่อผ่านราชทูตของชาวหุย หุย มาจากเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะจากเมืองโหรวหมี่ โดยมีราชทูตสำคัญ คือ ฮาจี้อาเฮยมา ซึ่งทับศัพท์จากคำอาหรับ ฮัจญ์อะหมัด พร้อมกับม้าและของกำนัลอื่น ๆ โดยมีการบันทึกในหมิงสี่อู่ในหลายปี ได้แก่ ค.ศ. 1423, 1425, 1427, 1433 และ 1445

สะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางการทูตที่มีความต่อเนื่องและมีความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนระหว่างจักรวรรดิทั้งสอง

4. บันทึกหมิงสื่อเกี่ยวข้องกับจักรวรรดิออตโตมานในระหว่างค.ศ. 1437-1459

บันทึกหมิงสื่อระหว่างค.ศ.1437-1459 รัฐหรงตี้เมี่ยน (戎地面) หรือหรง (戎) ได้ส่งคณะทูตไปยังประเทศจีน โดยนำม้าและสินค้าอื่น ๆ มาเป็นของกำนัล แม้ว่าการใช้คำว่า หรง หรงตี้ และหรงตี้เมี่ยน หายไปหลังค.ศ.1459 แต่ในแผนที่เมืองกุ๋ ซานซู่ ตี้ทู่ ยังคงระบุถึง หรงตี้เมี่ยน เป็นการยืนยันว่า จักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิง ยังคงมีการปฏิสัมพันธ์ตลอดศตวรรษที่ 15 โดยเฉพาะในบันทึกหมิงสื่อ ณ วันอู้อิน (戊寅) เดือนที่ห้า ปีที่เก้าแห่งรัชศกเจิ้งถง ตรงกับ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1444 เฉลบีหวัง (扯列必王) ได้ส่งราชทูตชื่อว่าซาหลีเหียนลี่ (沙力免力) มายังราชสำนัก โดยถวายม้า อูฐ และสินค้าท้องถิ่นเป็นของกำนัล (Ming shi-lu Yingzong shilu, บรรพ 112, หน้า 2263)

ตารางที่ 2 บันทึกหมิงสื่อที่ใช้คำว่า หรง (戎) หรงตี้ (戎地) และหรงตี้เมี่ยน (戎地面)

ชื่อ	ราชทูต	ปี	หลักฐานจากหมิงสื่อ
หรงตี้ (戎地)	苦出打刺罕 (กูชู่ต้า ล่า ห่าน)	วันก๊วย โห่ยว (癸酉) เดือน ที่แปด ปีที่สอง รัชศก เจิ้งถง (15 กันยายน 1437)	Yingzong shilu, บรรพ 33, หน้า 645
หรงตี้ (戎地)	คณะราชทูต 10 คน	วันเกิงจื่อ (庚子) เดือนที่ สิบ ปีที่แปด รัชศกเจิ้งถง (10 พฤศจิกายน 1443)	Yingzong shilu, บรรพ 109, หน้า 2210
หรงตี้เมี่ยน (戎地面)	沙力免力 (ซา ลี เหมี่ยน ลี)	วันเกิงชีว (庚戌) เดือน สิบ ปีที่แปด รัชศกเจิ้งถง (19 มกราคม 1444)	Yingzong shilu, บรรพ 111, หน้า 2244
อิ ซี หรงตี้เมี่ยน (迤西戎地面)	沙力免力 (ซา ลี เหมี่ยน ลี)	วันอู้อิน (戊寅) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่เก้า รัชศกเจิ้งถง (16 กุมภาพันธ์ 1444)	Yingzong shilu, บรรพ 112, หน้า 2263
Rong dimian 戎地面	沙力免力 (ซา ลี เหมี่ยน ลี) และ 捨黑馬黑麻 (เชอเฮยมาเฮยมา)	วันอู้อิน (戊申) เดือนที่ สอง ปีที่เก้า รัชศกเจิ้งถง (17 มีนาคม 1444)	Yingzong shilu, บรรพ 113, หน้า 2285
Rong dimian 戎地面	沙力免力 (ซา ลี เหมี่ยน ลี)	วันเหวินชีว (壬戌) เดือน สาม ปีที่เก้า รัชศกเจิ้งถง (31 มีนาคม 1444)	Yingzong shilu, บรรพ 114, หน้า 2298

Rong dimian 戎地面	沙力免力 (ชา ลี่ เหมี่ยน ลี่)	วันกุยไ่ (癸亥) เดือนที่ สาม ปีที่เก้า รัชศกเจิ้งถง (1 เมษายน 1444)	Yingzong shilu, บรรพ 114, หน้า 2298
หรง (戎)	คณะราชทูต 26 คน	วันปิ่งจื่อ (丙子) เดือนที่ สอง ปีที่สาม รัชศกเทียน ชุ่น (27 มีนาคม 1459)	Yingzong shilu, บรรพ 300, หน้า 6376

จากตารางบันทึกหมิงสื่อลู่ แสดงถึงการติดต่อทางการทูตระหว่างจักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิงระหว่างค.ศ. 1437-1459 โดยมีการใช้คำว่า หรง หรงตี้ และหรงตี้เหมี่ยน ซึ่งสะท้อนถึงการส่งคณะทูตจากจักรวรรดิออตโตมานหลายครั้งในช่วงดังกล่าว เช่น การส่งทูตจากหรงตี้ (กู่ซู่ดำ ลำ ห่าน) ในค.ศ. 1437, ชา ลี่ เหมี่ยน ลี่ ในค.ศ. 1444, และคณะทูต 26 คนในค.ศ. 1459 พร้อมของกำนัล เช่น ม้าและสินค้าอื่น ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ทางการทูตที่ต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

5. บันทึกหมิงสื่อลู่เกี่ยวกับเกี่ยวกับจักรวรรดิออตโตมานในระหว่างค.ศ. 1524-1618

ในปีที่สามของจักรพรรดิเจียจิ้ง (ประมาณ ค.ศ. 1524) เมืองลู่หมี่ (鲁迷) ได้ส่งราชทูตมายังราชสำนักหมิง พร้อมถวายของกำนัล ได้แก่ สิงโต, แรด, ปะการัง และหยก ต่อมา ข้าราชการในเขตชายแดนได้รายงานเรื่องนี้ไปยังราชสำนัก และเรื่องดังกล่าวได้รับการพิจารณาในกระทรวงพิธีการ (礼部) ว่าจะรับของกำนัลเหล่านี้หรือไม่ ในระหว่างนั้น ข้าราชการผู้หนึ่งในตำแหน่งนี้ คือ เจิ้งอี้ผิง (郑一鹏) ได้เสนอความคิดเห็นว่า ควรพิจารณาเรื่องนี้รอบคอบ เนื่องจากของที่ถวายไม่ใช่ของที่พบเห็นทั่วไป เช่น สิงโตและแรด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการตรวจสอบและการตัดสินใจของราชสำนักหมิงที่มีความรอบคอบในการพิจารณาการรับของกำนัลจากต่างประเทศ

ตารางที่ 3 บันทึกหมิงสื่อลู่ที่ใช้คำว่า ลู่หมี่ (鲁迷)

ชื่อ	ราชทูต	ปี	หลักฐานจากหมิงสื่อลู่
ลู่หมี่ (鲁迷)	ไม่ระบุ	วันจีเว่ย (己未) เดือนที่สี่ ปีที่สาม รัชศกเจียจิ้ง (27 พฤษภาคม 1524)	Shizong shilu, บรรพ 38, หน้า 975
ลู่หมี่ (鲁迷)	ไม่ระบุ	วันจ๋ายาเชิน (甲申) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่สี่ รัชศกเจียจิ้ง (16 กุมภาพันธ์ 1525)	Shizong shilu, บรรพ 47, หน้า 1209

ลู๋หมี่ (魯迷)	使白哈兀丁 (ชื่อ ไปฮ่าวอูตัง)	วันจีไฮ่ (己亥) เดือนที่เก้า ปีที่ห้า รัชศกเจียจี้ (24 ตุลาคม 1526)	Shizong shilu, บรรพ 68, หน้า 1562-1563
ลู๋หมี่ (魯迷)	使者火者好把丁阿力 (ชื่อเจ้อ หั่วเจ้อ ห่าวปา ดิงอาลี่)	วันดิงเว่ย (丁未) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่หก รัชศกเจียจี้ (1 มีนาคม 1527)	Shizong shilu, บรรพ 72, หน้า 1641
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันเกิงเชิน (庚申) เดือนที่ หก ปีที่ยี่สิบสอง รัชศก เจียจี้ (18 มิถุนายน 1543)	Shizong shilu, บรรพ 274, หน้า 5378
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันกู่ไฮ่ (癸亥) เดือนที่ หนึ่ง ปีที่ยี่สิบสาม รัชศก เจียจี้ (16 กุมภาพันธ์ 1544)	Shizong shilu, บรรพ 282, หน้า 5484
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันเหรินเฉิน (壬辰) เดือน ที่เจ็ด ปีที่ยี่สิบเจ็ดรัชศก เจียจี้ (22 สิงหาคม 1548)	Shizong shilu, บรรพ 338, หน้า 6175
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันจ่าเชิน (甲申) เดือนที่ สี่ ปีที่สามสิบสามรัชศก เจียจี้ (15 พฤษภาคม 1554)	Shizong shilu, บรรพ 409, หน้า 7136
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันดิงไฉ่ว (丁丑) เดือนที่ สาม ปีสามสิบแปด รัช ศกเจียจี้ (12 เมษายน 1559)	Shizong shilu, บรรพ 470, หน้า 7896
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันกู่ไฮ่ (癸酉) เดือน ที่หก ปีที่สี่สิบสาม รัชศก เจียจี้ (10 กรกฎาคม 1564)	Shizong shilu, บรรพ 535, หน้า 8686
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันเกิงจื่อ (庚子) เดือนที่ สิบ ปีที่เก้า รัชศกวานลี่ (5 พฤศจิกายน 1581)	Shenzong shilu, บรรพ 117, หน้า 2202
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันอู่ซิว (戊戌) เดือนที่สี่ ปีที่สี่สิบหก รัชศกวานลี่ (3 พฤษภาคม 1618)	Shenzong shilu, บรรพ 568, หน้า 10684
ลู๋หมี่ (魯迷)	ไม่ระบุ	วันกู่ฮื่อ (癸巳) เดือนที่ เจ็ด ปีที่สี่สิบหก รัชศกวาน ลี่ (26 สิงหาคม 1618)	Shenzong shilu, บรรพ 572, หน้า 10791

จากตารางบันทึกหมิงสี่หลู่ มีการใช้คำว่า "ลู่หมี่" มากกว่าสิบครั้งในระหว่างช่วงเวลา ค.ศ. 1524-1618 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการบันทึกเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างราชสำนักหมิงและต่างประเทศในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้ ในบันทึกยังได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์สุดท้ายที่ชื่อ "มุสอฟฟิ" และ "สุลต่านสุลัยมาน" ซึ่งหมายถึงผู้นำหรือองค์สุดท้ายที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคในช่วงเวลานั้น โดยการนำเสนอรายละเอียดเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนและดินแดนอื่น ๆ ในเอเชียในช่วงศตวรรษที่ 16 ถึง 17

ความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิงในช่วงศตวรรษที่ 15-17 สะท้อนถึงการปฏิสัมพันธ์ทางการทูตและการค้าผ่านบันทึกในหมิงสี่หลู่ โดยจักรวรรดิออตโตมานถูกเรียกว่าลู่หมี่, หรง, หรงตี้, หรงตี้เมียน, และโหรวหมี่ พร้อมทั้งมีการส่งราชทูตและของกำนัล เช่น ม้า สิงโต และสินค้านำเข้า การบันทึกเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า จีนมีบทบาทสำคัญในเครือข่ายการทูตและการค้ากับโลกอิสลาม รวมถึงการเชื่อมโยงวัฒนธรรมในยุคนั้น นอกจากนี้เอกสารหมิงสี่หลู่ ยังเป็นหลักฐานสำคัญที่ช่วยยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับจักรวรรดิออตโตมานในบริบทโลกาภิวัตน์ยุคแรก โดยข้อมูลดังกล่าวเปิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับบทบาทของจีนในฐานะศูนย์กลางที่เชื่อมโยงเอเชียและตะวันตก ทั้งในเชิงการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

สรุปผลการศึกษา

กิตติศัพท์ของสุลต่านมูหัมมัด อัลฟาติห แห่งจักรวรรดิออตโตมานในด้านการยึดครองดินแดนไบเซนไทน์และการเสริมความแข็งแกร่งให้กับจักรวรรดิออตโตมานภายใต้การปกครองของชาลิมาตี 1 เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การยอมรับจักรวรรดิออตโตมานในฐานะประมุขแห่งโลกมุสลิม รัชสมัยของสุลัยมานที่ 1 บุตรชายของชาลิมาตี 1 ได้สร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายอิสลามที่สำคัญและเสริมสร้างอำนาจทางการเมืองและศาสนาให้กับจักรวรรดิออตโตมาน โดยมีความสำเร็จในการกำจัดศัตรูและภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น

ความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 15-16 ทำให้จักรวรรดิออตโตมานกลายเป็นศูนย์กลางสำคัญของโลกมุสลิม และได้รับความเคารพจากรัฐอิสลามในเอเชียกลาง โดยเฉพาะการยอมรับในบทบาทการเป็นผู้นำของจักรวรรดิออตโตมานในฐานะประมุขแห่งโลกมุสลิม ข้อมูลจากบันทึกหมิงสี่หลู่ที่ระบุถึงองค์สุดท้ายมูรอตที่ 2 และองค์สุดท้ายสุลัยมานที่ 1 ยิ่งสะท้อนถึงการรับรู้ถึงความสำคัญของจักรวรรดิออตโตมานในฐานะผู้นำที่สำคัญในภูมิภาค

การใช้คำเรียกดินแดนของจักรวรรดิออตโตมานในบันทึกหมิงสื่อถึงการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้จากวัฒนธรรมจีนในช่วงต่าง ๆ โดยในช่วงระหว่างค.ศ. 1423-1445 ใช้คำว่า โหรวหมี่ ในระหว่างค.ศ. 1437-1459 ใช้คำว่า หรง หรงตี้ และหรงตี้เมี่ยน และในช่วงปลายระหว่างค.ศ. 1524-1618 ใช้คำว่า ลู่หมี่ ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงการคงอยู่ของการยึดโยงกับคำว่า อีร์รูม ในภาษาอาหรับ การใช้คำต่าง ๆ ดังกล่าวในบันทึกหมิงสื่อไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความเคารพที่มีต่อจักรวรรดิออตโตมาน แต่ยังบ่งชี้ถึงการรับรู้และการบันทึกจากมุมมองของผู้เขียนในวัฒนธรรมจีน ซึ่งเชื่อมโยงกับข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับการยอมรับในบทบาทสำคัญของจักรวรรดิออตโตมานในฐานะผู้นำของโลกมุสลิมในช่วงเวลานั้น

การศึกษานี้จึงนำเสนอภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างจักรวรรดิออตโตมานและราชวงศ์หมิง โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลในบันทึกหมิงสื่อและการใช้คำเรียกต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงการรับรู้และการยอมรับในความสำคัญของจักรวรรดิออตโตมานในฐานะศูนย์กลางของโลกมุสลิม ซึ่งเป็นการศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างสองอารยธรรมนี้ในบริบทของยุคสมัยและการทูตระหว่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Akgündüz, A., & Öztürk, S. (2008). *Al-dawlah al-'Uthmānīyah al-majhūlah* [The unknown Ottoman state]. OSAV.
- Aydin, M. A. (1999). *Al-dawlah al-'Uthmānīyah: Tārīkh wa-ḥadārah* [The Ottoman state: History and civilization]. IRCICA.
- Berthier, L. (1995). *Khitāb al-Sultān Sulaymān al-Qānūnī ilā al-Malik Frānswā al-Awwal* [Letter from Sultan Suleiman the Magnificent to King Francis I]. *Al-tārīkh al-ijtimā'ī* (Toplumsal Tarih), 17(5), 43-45.
- Cao, W. (Ed.). (1995). *Zhongguo gudai ditu ji: Ming dai* [An atlas of ancient maps in China: The Ming Dynasty]. Wenwu.
- Chen, Q. (2015). *Mosques of the maritime Muslim community of China* [Doctoral dissertation, SOAS University of London].
- Dina, S., Amani, M., & Saad, M. (2022). *Dirāsah ātharīyah wa-fannīyah li-ṭughrāwāt 'alā al-nasīj al-'Uthmānī wa-usrat Muḥammad 'Alī fī ḍaw' majmū'ah lam yusbaq nashruhā maḥfūzah fī mathāf al-Amīr Muḥammad 'Alī Tawfīq bi-al-Manīl* [Archaeological and artistic study of Ottoman textile tughras and Muhammad Ali's family]. *Majallah Kuliyat Āthār*, 11(25), 314-317.
- Harb, M. (2012). *Al-'Uthmānīyūn fī al-tārīkh wa-al-ḥadārah* [The Ottomans in history and civilization]. Dār al-Qalam.

- Hu, F. (2008). *Der Islam in Shaanxi: Geschichte und Gegenwart [Islam in Shaanxi: History and present]* [Doctoral dissertation, University of Bonn]. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:5-16136>
- İnalçık, H. (1973). *The Ottoman Empire: The classical age 1300-1600*. Phoenix Press.
- Liu, W. (1998). *Da Ming lü [Great Ming code]*. Law Press.
- Liu, X., Mattariganond, D., & Narasaj, B. (2019). Migration of Yunnan people into Myanmar from ancient times to the 19th century. *Journal of Mekong Societies*, 15(1), 18-39.
- Liu, Y. (2015). Cities and routes of Ferghana in the "Xiyu tudi renwu lüe" and the "Xiyu tudi renwu tu". *Journal of Asian History*, 49(1-2), 229-251.
- Ming Shilu [Veritable records of the Ming Dynasty]. (1962). Institute of History and Philology.
- Muslim. (1955). *Şaḥīḥ Muslim*. Matba'at 'Īsā al-Bābī al-Ḥalabī. Shuge Digital Library. (n.d.). Mongolian landscape map [eBook]. <https://old.shuge.org/ebook/menggu-shan-shui-di-tu/>
- Taqoush, M. S. (1995). *Al-'Uthmānīyūn min qiyām al-dawlah ilā al-inqilāb 'alā al-khilāfah [The Ottomans from the establishment of the state to the coup against the caliphate]*. Dār al-Nafā'is.
- The Metropolitan Museum of Art. (n.d.). Map of the Silk Road. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/449533>
- Wang, W. (2022). The evolution of Chinese Muslim's classical learning and schools in the Ming and Qing dynasties. *Religions*, 13(6), 553. <https://doi.org/10.3390/rel13060553>
- Yihao, Q. (2021). Mirroring Timurid Central Asia in maps: Some remarks on knowledge of Central Asia in Ming geographical documents. *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 74(1), 79-107. <https://doi.org/10.1556/062.2021.00004>